

державного сектора всіх інституцій і суспільства в цілому. Простого ухвалення законодавства або адміністративних заходів буде недостатньо. Але з ефективним і стійким впровадженням обох цих речей для боротьби з корупцією суттєво має покращитися ситуація в країні. Іншими словами, мова йде про верховенство права у боротьбі з корупцією.

1. Користін О. Є. Посполітак А. І. Загальні підходи до визначення корупційних злочинів у сфері службової та професійної діяльності працівників органів внутрішніх справ. *Право і суспільство*. 2014. № 2. С. 170–176.

2. Корупція: теоретико-методологічні засади дослідження / керівник авт. кол. доц. І.О. Ревак. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 220 с.

3. Кубецька О. М., Остапенко Т. М. Зарубіжний досвід протидії корупції та його імплементація у вітчизняний простір для забезпечення фінансово-економічної безпеки України. *Дискусійні питання застосування антикорупційного законодавства : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Дніпро, 17 листопада 2020 р.). Дніпро : ДДУВС, 2020. С. 43-45.

Олена Орлова

кандидат юридичних наук, доцент

Дар'я Романченко

здобувач вищої освіти

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ЯК ОСНОВА СИСТЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ТА ПРАВОПОРЯДКУ

Верховенство права, як невід'ємний елемент системи цінностей, що становить основу сучасної європейської правової системи, належить до тріади принципів спільного надбання європейських народів разом із такими компонентами, як реальна демократія і права людини.

Система верховенства права є одним із основних елементів загальних принципів конституційного ладу всіх сучасних демократичних держав. Вона походить від усіх загальних принципів права; як дорогоцінний сплав ідеалів справедливості, рівності, свободи та гуманізму; верховенство права створює правильний образ правової системи та визначає умови, які дозволяють цьому образу стати реальністю [1].

У системі інституційного забезпечення «верховенства права» особливу роль, як правило, відводять судовій владі, особливо щодо конституційного та адміністративного видів судочинства. Ці два види судочинства покликані забезпечити узгодженість усієї правової системи в умовах співіснування колізійних норм, завдяки чому досягнуто ефективність верховенства права

(правової держави), тобто її дієвість було досягнуто.

Сьогодні, за словами О.В. Петришина, принцип верховенства права розглядається з двох позицій:

- у широкому розумінні – як принцип правової організації про державну владу в суспільстві, так би мовити, у значенні «верховенства» права над державою. В результаті цього «верховенство права» по суті ототожнюється з континентальним «правової державності».

- у вузькому розумінні, а саме в контексті співвідношення у однорідні правові категорії – право і закону в нормативно-правовій системі суспільних відносин, їх роль і місце в забезпеченні правового порядку, тобто в розумінні «верховенства права над правом» [2].

Забезпечення верховенства права є невід'ємною частиною роботи із закріплення економічних, соціальних і культурних прав у національних конституціях, законах і нормативних актах.

Якщо права захищені законом або передбачено інший правовий захист цих прав, правова держава зобов'язує надати компенсацію у разі недотримання цих прав або нецільового використання публічних ресурсів.

Верховенство права і права людини є двома аспектами одного принципу – свободи жити в гідних людських умовах. Відповідно, верховенство права і права людини нерозривно пов'язані. Цей нерозривний зв'язок був повністю визнаний державами-членами після прийняття Загальної декларації прав людини, яка зазначає, що «права людини повинні захищатися законом, щоб людина не була змушена як останній засіб повстати проти тиранії та гноблення» [3].

Важливим джерелом мають стати рішення Європейського суду з прав людини для українського права і безпосередньо впливає на формування та розвиток правової системи. Аналіз рішень Суду позитивно впливає на визначення основних напрямів зміцнення правової держави, сприйняттю, започаткуванню та розвитку окремих складових цих принципів.

Необхідно підкреслити, що принцип верховенства право має сенс лише тоді, коли ми сприймаємо право як соціальне явище. В даному випадку правова культура стає необхідною умовою розвитку правової держави, громадянського суспільства, здійснення соціально-правових реформ, легалізація правової держави в усіх сферах суспільного існування.

1. Цвік М.В. Верховенство права в контексті прав людини. Актуальні проблеми формування правової держави в Україні. До 50-річчя Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф.: У 2 ч. Х. 2000.

2. Петришин О.В. Верховенство права в системі правового регулювання суспільних відносин. *Право України*. 2010.

3. Скрипнюк О.В. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики: до 10- річчя незалежності України : монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2000.